

Andreja Grom, Andrej Guštin in Marta Zabret prejemniki priznanj DMFA Slovenije

Komisija za društvena priznanja, v sestavi Dragan Mihajlović (predsednik), Boštjan Kuzman in Barbara Rovšek, je na osnovi prejetih predlogov izbrala tri prejemnike priznanj za leto 2018. To so:

- Andreja Grom, OŠ Otočec, za dolgoletno uspešno in predano poučevanje matematike in fizike v osnovni šoli,
- Andrej Guštin, Vegova ERSŠ in gimnazija, Ljubljana, za kvalitetno strokovno delo na področju tekmovanj in pri širši popularizaciji astronomije v Sloveniji,
- Marta Zabret, Gimnazija in SŠ Rudolfa Maistra Kamnik, za predano pedagoško delo in objavljene medijske prispevke o pomenu poučevanja matematike.

Slika 1. Andreja Grom, Andrej Guštin in Marta Zabret.

Priznanja je podelil predsednik DMFA Slovenije na Občnem zboru 23. novembra 2018 v Dobrni. Utemeljitev so objavljene na spletni strani DMFA Slovenije. Zahvaljujemo se vsem predlagateljem za dobro utemeljene predloge, prejemnikom priznanj pa še enkrat čestitamo za njihovo navdihujoče pedagoško in strokovno delo, ki odmeva tako med stanovskimi kolegi kot tudi v širši javnosti.

V nadaljevanju objavljamo utemeljitve, ki jih je na osnovi prejetih predlogov pripravila komisija.

Andreja Grom je diplomirala na Pedagoški akademiji v Ljubljani. Od leta 1975 do upokojitve je na OŠ Otočec poučevala matematiko in fiziko, občasno tudi izbirni predmet astronomija, krajša obdobja pa je bila tudi ravnateljica šole, vodja aktivna učiteljev matematike občine Novo mesto in vodja študijske skupine za fiziko.

Ko se je zaposlila na OŠ Otočec, je pouk potekal v stari stavbi v dveh izmenah. Šola ni imela specialnih učilnic ali kabinetov in je bila skromno založena z učili, zato je sama izdelala številne preproste pripomočke za fizikalne eksperimente in k temu pritegnila tudi učence. Ko je bila dograjena nova šola, si je prizadevala, da bi tudi matematika in fizika dobili specialno učilnico, in poskrbela, da so bila nabavljena vsa učila, ki so bila takrat dostopna.

Bila je prava promotorka znanja naravoslovja na šoli. Mlade je znala spodbujati k vedoželjnosti z drugačnimi in zanimivejšimi metodami dela in prijavljanjem na raziskovalne naloge s področja naravoslovja, ki sta jih razpisali reviji Pionirski list (danes Pil) ali Pionir (danes Gea). Tako so učenci merili radioaktivnost, določali zemljepisno lego domačega kraja in izdelali sončno uro.

Kot neutrudna mentorica je v okviru dodatnega pouka in številnih prostovoljnih ur učence pripravljala na tekmovanja najprej pri matematiki in fiziki, kasneje pri logiki in razvedrilni matematiki, nazadnje tudi pri astronomiji. Ti so začeli dosegati opazne uspehe najprej na občinskih in regijskih tekmovanjih, kasneje pa tudi na republiških oziroma državnih tekmovanjih, kjer so njeni učenci postali celo prvaki iz logike, matematike, razvedrilne matematike in fizike. Neutrudno je vrsto let sodelovala tudi v različnih tekmovalnih komisijah in pri organizaciji tekmovanj, za katera je pridobivala tudi sponzorje in urejala bilten. K dejavnosti je pred upokojitvijo pritegnila tudi učitelje nižjih razredov in razrednega pouka.

Posebno pozornost je namenjala tudi učencem, ki sta jim matematika in fizika povzročali težave. Zanje je poleg dopolnilnega pouka namenjala še dodatne ure. Tudi učencem športnikom ali odsotnim zaradi bolezni je namenjala posebne ure, da so lahko nadoknadili zamujeno. Za učence si je

vedno vzela čas in jih dobro pripravila na delo v srednji šoli, pomagala pa jim je tudi še potem, ko so obiskovali srednjo šolo ali celo fakulteto.

S svojim vestnim in strokovnim delom je prispevala k izboljšanju pouka matematike v osnovni šoli. Že zelo zgodaj je začela pri pouku uporabljati računalnik. Z odnosom do znanja in izobraževanja je bila zgled mlajšim učiteljem. Meni, da mora učitelj nenehno slediti stroki predmeta, ki ga poučuje, ter novim spoznanjem na področju psihologije in pedagogike, da lahko učenec približa predmet, ki ga poučuje. Svoje delo mora imeti preprosto rad. Povezovati se mora z učitelji s sosednjih šol, da izmenjuje izkušnje, se tako bogati in napreduje, za svoja dejanja pa mora znati sprejemati odgovornost.

Andrej Guštin s svojim delom izboljšuje pouk astronomije v osnovnih in srednjih šolah, razširja zanimanje za astronomijo med učenci, jih zelo uspešno vodi na mednarodnih tekmovanjih, kjer dosegajo vidne uspehe, ter popularizira astronomijo s poljudnimi in strokovnimi objavami v društvenih in drugih publikacijah. Po mnenju sodelavcev je imel Andrej Guštin največji vpliv na povečano astronomsko aktivnost v okviru DMFA Slovenije in v šolah v zadnjih desetih letih.

Ob Mednarodnem letu astronomije 2009 je dal pobudo, da bi DMFA Slovenije uvedlo tudi tekmovanje v znanju astronomije. Od takrat se je tekmovanje med učitelji in učenci zelo dobro uveljavilo, za kar ima zasluge predvsem Andrej Guštin, ki ob pomoči majhnega števila sodelavcev deluje kot glavni motor in duša tega tekmovanja. Je tajnik komisije za popularizacijo astronomije in glavni sestavljalec nalog, pri čemer so ključnega pomena njegovo strokovno znanje, pedagoške izkušnje ter občutek za jezik in razlage prilagojene starosti učencev. Ob uvedbi tekmovanja je imel vizijo postopoma dvigniti znanje tekmovalcev do takega nivoja, da se bodo najboljši srednješolci lahko uspešno udeleževali mednarodnih tekmovanj. Cilj je dosegel že četrto leto: na njegovo pobudo so se naši dijaki leta 2013 prvič udeležili 7. mednarodne olimpijade iz astronomije in astrofizike v Grčiji in na njej osvojili dve srebrni medalji in dve pohvali. V naslednjih letih je sledilo še več uspehov, ki jih je jeseni 2017 kronala zlata medalja in abso-

lutna zmaga Alekseja Jurce na 11. mednarodni olimpijadi iz astronomije in astrofizike na Tajskem. Na pobudo Andreja Guština naši dijaki od leta 2015 sodelujejo tudi na Sanktpeterburški astronomski olimpijadi, naša olimpijska ekipa pa se je zadnji dve leti pomerila z madžarsko in hrvaško ekipo na Astronomskem tekmovanju treh dežel. Poleg uvedbe tekmovanja je Andrej Guštin prispeval k izboljšanju poučevanja astronomije v šolah tudi z več delavnicami in predavanji za izobraževanje učiteljev, ki jih je imel v okviru strokovnih srečanj DMFA Slovenije (2010, 2012, 2014, 2015, 2016) in s strokovno-pedagoškimi prispevki v društvenih in drugih publikacijah.

Andrej Guštin je izvrsten in zelo ploden pisec poljudnih in strokovnih prispevkov o astronomiji za različne generacije. Že 25 let je redni sodelavec astronomske revije Spika, za katero je napisal več kot 50 avtorskih prispevkov. V Preseku je objavil 46 prispevkov, v reviji Gea 45, reviji Moj planet 39, v Proteusu 35, pisal pa je tudi za Delo, Obzornik za matematiko in fiziko, Ciciban, PIL idr.

K popularizaciji astronomije tako med mladimi kot tudi v širši javnosti je prispeval tudi z aktivnim sodelovanjem pri Mednarodnem letu astronomije 2009, v zadnjih letih pa med drugim kot so-organizator tednov astronomije v Idriji in kot (so)avtor razstav, ki jih je pripravil v sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem in drugimi: 2015 – Svetloba, ujeta v kamen, 2016 – Črne luknje, 2017 – Tretji kamen od Sonca, 2018 – Zvezdni kamni.

Marta Zabret, specialistka matematičnega izobraževanja, že 32 let poučuje matematiko na Gimnaziji in srednji šoli Rudolfa Maistra Kamnik. S pedagoškim delom je začela že v študentskih letih. Značilni zanj so vera v življenje, humor in dobronamernost, zaupanje v ljudi. Tako dijakom prisluhne in pomaga tudi zunaj učilnice. Nekatere dijake je na matematična tekmovanja uspešno pripravljala kar v domači kuhinji.

Vrsto let je v različnih časopisih, revijah in drugih glasilih objavljala članke, ki obravnavajo probleme v poučevanju in njene lastne izkušnje na tem področju. Za vse to publicistično delo so značilni odrezavost in humor, strpnost, konkretnost. Tako imamo devet prispevkov v Delu, štiri v Večeru,

šest v Šolskih razgledih, 28 v Dnevniku ter posamezne članke za Obzornik za matematiko in fiziko, Presek in zbornik ob devetdesetletnici prof. Ivana Vidava.

V svojih intervjujih in nastopih je vseskozi opozarjala na pomen dobre matematične izobrazbe. Z veliko poguma je javno nasprotovala preveč permissivni interpretaciji pravic učečih in opozorila, da to vodi k pomanjkanju odgovornosti in škodi praktično vsem. Njen protest je pripomogel k dobrodošlim spremembam.

Spodbujena s pozitivnim odmevom je napisala knjigo Martematične prigode, ki je leta 2017 izšla pri DMFA-založništvo in je doživela že drugo naklado. Vsebina se vrti okrog njenih izkušenj s poučevanjem matematike na srednji šoli in na gimnaziji ter z zgodbami njenih dijakinj in dijakov. V poglavju Prigode stvarno obravnava tudi dileme v poučevanju, denimo uporabo tehnologije, v poglavju Državna šola, zlata jama pa opisuje boj z dobičkarstvom na račun javnega šolstva. Knjiga ima tudi čisto matematične vsebine, denimo v obliki problemov. Besedila so izpiljena in večinoma napisana strnjeno; včasih prav minimalistično, brez odvečnih besed. Jezik je lep, bogat in izražanje pogosto prav mojstrsko.

Njeno veselje do poučevanja, njena vera v mladino in prepričanje, da skoraj vsakega z nekaj interesa in volje do dela lahko izobrazimo, so nalezljivi. Ni presenetljivo, da je dobila po izidu knjige več prošenj za intervjuje, ki jih je znala tudi dobro izkoristiti za ugoden prikaz naše stroke. Lahko smo zadovoljni, da imamo Marto, ki tako simpatično, profesionalno in uspešno predstavlja matematiko in poučevanje matematike v širši javnosti.

Boštjan Kuzman

<http://www.dmfa-zaloznistvo.si/>